



**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXIX. De Decimis & Oblationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)



C A P U T XXIX.

De Decimis, & Oblationibus.

I. **D**ECIMÆ, & Oblationes ad bona & jura Ecclesiæ pertinent. Decimarum triplex genus censetur: prædialium, quæ ex prædiis, locatione agrorum vel domorum, piscinis, lacubus, moletrinis, &c. personalium, quæ ex personarum negotiacione, famulatu, artificio, &c. mistarum, quæ ex animalium fructu, lana, lacte, &c. educuntur; harum enim rerum fructus partim ex prædiis, partim ex hominum industriae prodeunt. In his omnibus, tum quoad res ipsas, tum quoad taxationem spectanda est locorum consuetudo, quâ etiam pluribus in locis, præsertim in Gallia, cessarunt decimæ personales.

II. Fraudantur decimæ, si quis ad ipsas seponat fructus deteriores, quo casu mortaliter peccatur cum obligatione restituendi, quemadmodum etiam quando infra receptam taxationem præstantur. Non tamen tenetur quisque optima pro decimis feligere, sed mediocria ex bona fide, prout occurunt. Joan. Major. in 3. Sentent. dist. 37. quæst. 36. col. 2. Navarra Manual, cap. 21. num. 31. Similiter statuit lex Legato generaliter 37. D. de legat. i. legato generaliter reliquo, veluti servi unius, neque optimum, neque pessimum esse accipendum.

III. Deducendæ sunt decimæ ex integris fructibus ante omnem expensarum, censuum, tributorum & aliorum quorumcunque onerum deductionem: tum quia decimarum jura sunt antiquiora: tum etiam, quia jura Dei & Ecclesiæ humanis juribus anteferri debent, cap. *Cum non sit*, & cap. *Tua nobis*, de decimis.

IV. Quæritur de jure decimarum, an possit Laïcis competere? Non potest Laïcis primariò competere, cum sit jus spirituale, contractum ob Ecclesiasticum ministerium; ideoque neque possideri, neque præscribi à Laïcis possint, cap. *Ad hec*, de decim. & cap. *Causam*, de præscriptione. Potest verò Laïcis competere jus decimarum ab illo primario exortum, quantum potest Ecclesia jus laïcis ad fructus, prout temporales sunt, concedere, putâ donatione, locatione, venditione. Hoc enim jus secundarium cum præfiscatur ex humano contractu, temporale est. Lessius lib. 2. de just. cap. 32. dub. 4. num. 19.

V. Galliæ usus est, ut à Laïcis sine justo & probato titulo decimæ præscribi non possint, ne quidem possessione, cuius initii memoria non extet

extet, ut docet Laurentius Bochellus in Summa Beneficiaria, verb. *Decime*, cap. 3. num. 3. fuisse s̄epissimè in Supremis Curiis judicatum conformatum ad Clotarii Regis Constitutionem in legibus Alemanorum, cuius verba sunt: *Res Ecclesie de laicis absque charia nullus presumat possidere. Et si chartam non ostenderit, quod comparasset à Pastore Ecclesie, possessio semper ad Ecclesiam pertineat.* Alter Galliæ usus est, ut ibidem tradit Bochellus num. 4. Charondas ad Codicem Henrici lib. 1. tit. de decimis 14. art. 1. Chenutius centuria 2. q. 6. Despeilleus de Benef. Eccles. tit. 9. sect. 1. n. 6. multa proferentes Judicata, quod decimæ à laicis infedata ante Lateranense sub Alexandro Papa III. Concilium debentur laicis. Concilium istud anno 1180. conclusum & publicatum fuit. At verò quinque ferè ante id tempus seculis Carolus Martellus, urgente periculosisimo Saracenorū belli, qui magnam Galliarum partem invaserant, multarum Ecclesiārum decimas Ducibus exercitus sui attribuerat, ut eos in tanto Christianorum discrimine fidos & strenuos habere hoc novo auctoramento. Atque hæ dicuntur decimæ feudales, seu infedatae, utpote à Principe in feudum conversæ. Prefatum Concilium decernit laicos decimas detinentes, non posse illas in alios transferre laicos, sed debere Ecclesiæ restituere, cap. *Prohibemus*, de decim. Idque servatus quidem in Gallia circa decimas post id Concilium infedatae, aut quovis modo à laicis acquisitas; sed non circa decimas ante id Concilium infedatae, quæ solent ad hæredes aliosve laicos transferri, sive voluntariâ, sive coactâ alienatione. Louetus lit. D, cap. 9.

V I. Decimæ ex novalibus procedentes pertinent ad Parochum, ejusque redditibus accrescent, cap. *Commissum* 4. cap. *Quoniam* 13. cap. *Ex parte* 27. cap. *Cum contingat* 29. de decim. Idque servatur in Gallia multis firmatum Senatusconsultis, quæ refert Charondas lib. 1. responsorum, cap. 18. Lepretre centur. 1. cap. 15. Bochellus Sum. Benef. verb. *Decime*, cap. 3. Novale hoc loco intelligimus terram nunc primum ad fructificandum proficiam, cap. 1. §. *Novale*, & cap. *Quid per novale*, de verb. signif. quanvis alibi quoque significet terram coli solitam, sed quæ uno vel altero anno interquiescere finitur, l. *Sylva*, §. *Novalis*, D. de verb. signif. Sed si antequam novale excoleretur jam erat decimis obnoxium erga Rectorem vel Prælatum, nihil novi Parocho acquiritur. Huic tamen competit actio adversus Rectorem vel Præbendatum ad congruæ sui portionis augmentum, si occasione novæ culturæ curialia ei onera succrescant, ut tradit Bochellus loc. cit. & si lis in longum protelanda videatur, potest initio petere ut per provisionem tale sibi interea supplementum decernatur. Congrua enim portio cedit in alimenta & vietum Parochi, qua dilationem injure non patiuntur, l. 1. C. de aliment. pupil. præstand. atque initio litis, & extra communem Juris ordinem petuntur & providentur, l. *Cum unus*, §. fin. D. de aliment. & cibar. legat. & l. penult. D. de his qui sunt sui vel alieni.

alieni jur. Eoque jure utendum circa congruam Parochi portionem , docet quoque Rebuffus tract. de congrua portion. n. 62. Sed si Parochis suppetit ex Beneficii fructibus sufficiens vietus , non eis competit jus supplementi , ac repelluntur à petitione congruae portionis , cum jam illam habeant. Louetus lit. D , cap. 8.

VII. Jure communi , quod in Gallia quoque receptum est , immunes sunt à solutione decimarum , tum Religiofi Hospitalarii ac Militares Sancti Joannis , tum Cistercienses , tum Cœlestini , cap. *Ex parte* , cap. *Licet* , cap. *Ad audiencem* , de decim. & privilegium istud Cœlestini induiferunt Bullæ Cœlestini V. & Gregorii XI. quas roborarunt in Gallia pleraque Senatus consulta apud Despeisseum tract. de benefic. tit. 10. sect. 3. Sed exemptiones istæ non extenduntur ad terras quas prafatae Religiones tradunt alii excolendas in emphyteusim , Gallicè *Bail à ferme* , vel in censem , ut tradit dictum cap. *Licet* , de decim. Verumtamen ne horum privilegiorum occasione Ecclesia graventur , Innoc. III. in Concilio generali providè decrevit circa Cistercienses , Templarios & Hospitalarios (nondum enim erat institutus Cœlestinorum Ordo , qui posterius emerit) si quod prædium acquirant post idem ipsum generale Concilium , ut non hac à decimis exemptione fruatur , quanvis ab ipsis Religiosis possideatur & excolatur ; sed privilegium solis inhæreat prædiis antea quælitis , cap. penult. de decim. Et generaliter omnes Religiosi de novalibus suis , quæ propriis manibus vel sumptibus excolunt , & de nutrimentis animalium suorum , & de hortis suis decimas solvere non tenentur , cap. *Ex parte* , cod.

VIII. Quanvis nomine Oblationum generaliter comprehendi possint quæcunque libere , sive per dispositionem inter vivos , sive mortis causâ offeruntur Ecclesiæ ; communior tamen hujus vocis ac propria usurpatio duorum genera donorum comprehendit , quorum alia vel imaginibus , vel Altaribus , vel parietib. s Templi appenduntur , vel in capsas & arcas Ecclesiae projiciuntur : alia vero vel in celebratione Missarum , vel in Sacramentorum ministerio , vel ad manus Sacerdotis , vel in pelym coram ipso contribuantur. Consuetudo frequentior , & passim usitator , testante Bochello ad Collat. Regiarum Constitut. lib. 1. tit. 6. sub fin. hac est , ut istæ secundi generis oblationes Parochi lucro cedant : ea vero quæ appenduntur , ut dictum est , vel in capsas immittuntur , fabricæ & reparacioni & ornati Ecclesiæ destinuntur ; neque serventur nisi paucis in locis Edicta Henrici III. duo , scilicet Blefencie art. 51. & Melodunense anni 1580. art. 21. quibus oblationum integra jura Parochis attribuuntur , cum derogatione Aurelianensis Edicti Caroli IX. quo pars aliqua Parochorum lucris subtrahebatur. Hæc Bochellus tradit , quanvis illo anterior Rebuffus tract. de decimis , q. 1. n. 29. & 30. scribat oblationes etiam ipsas quæ imaginibus aut parietibus appenduntur , deberi Ecclesiæ illius Parochi ; sed si Ecclesia

Ecclesia indigeat, esse oblationes istas judicio Episcopi impendendas ad reparationem. Zerola denique in praxi, p. 2. verb. *Oblations*, testatur oblationes quæ in Parochiali Ecclesia sunt, pertinere ad Parochum: eas vero quæ in alia sunt Ecclesia, pertinere ad ejus Ecclesia Rectorem, seu Præpositum; sed eas, quæ in parietibus affiguntur aut suspenduntur, esse ipsius Ecclesia.



C A P U T X X X .

De rerum Ecclesia alienationibus.

I. Eque ullus Episcopus, neque Abbas, ac ne ipse quidem Summus Pontifex rerum Ecclesia alienandarum potestatem habet, ut diserte dicunt can. *Monemus*, can. *Quisquis Episcopus*, can. *Non licet Papæ*, 12. q. 2. neque postulare Presbyteri alienare inconsulto Episcopo, neque Episcopus inconsulta Synodo vel Capitulo prædium Ecclesiæ vendere, aut aliter alienare, can. *Placuit*, 12. q. 2. & cap. 1. de his quæ sunt à Prælat. sive consil. Capit. Neque tantum Capituli simul & Episcopi consensus, sed eorum quoque requiritur subscriptio, can. *Sine exceptione*, 12. q. 2. Decernit tamen can. *Terrulas*, 12. q. 2. terrulas aut vineolas exiguae, & Ecclesiæ minus utiles, aut longè positas posse Episcopum, si necessitas fuerit, sine consensu Capituli distrahere. Alienationis prohibitæ nomine comprehenditur donatio, venditio, permutatio, perpetua emphyteusis, cap. *Nulli licet*, de reb. Eccles. non alien.

II. Clericus alienans rem Ecclesiæ, & quisquis eam recipit, excommunicatus est ipso facto: præterea Clericus remanet ipso facto privatus Beneficio & Ecclesiæ, cuius rem alienavit, cap. *Ambitiose*, in extrav. commun. de reb. Eccl. non alien. Talesque alienationes prorsus irrita sunt, ibid. & cap. *Si quis*, eod. tit. & Concilium Tridentinum sess. 25. de reform. cap. 11. Adeo ut res alienatae unâ cum fructibus restitui debeant, d.c. *Si quis*. Ratio est, quia præbendatus non est proprietarius, sed usufructarius rerum Ecclesiæ. Ergo non potest nisi fructus solos alienare. Secundò, quia talis licentia res Ecclesiæ dissiparet, ipsaque Ecclesia spoliaretur suis. Tertiò, quia Deo semel dicatum non est ad humanos usus transferendum, cap. *Semel Deo, de regul. jur. in 6.*

III. Proceræ nemorum arbores ad Ecclesiam pertinentes, dejici prohibentur Edicto Henrici II. anni 1558. & Edicto Aurelianensi Caroli IX. art. 29.

K k IV. Tres